

МОЖЛИВОСТІ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ВИРОБНИКІВ

Таке явище як конкуренція на сьогодні є головною тенденцією розвитку сучасного ринкового середовища. Проблема дослідження конкурентоспроможності та напрямів її підвищення займає одне з головних місць у сучасних наукових дослідженнях в економіці.

На сьогодні, позиція будь-якого підприємства передусім визначається конкурентними перевагами, що надає підприємству можливість виробляти і продавати продукцію більш привабливу за ціновими і неціновими характеристиками ніж його конкуренти.

Функціонування підприємств агропромислового комплексу в Україні у період ринкової конкуренції визначається цілісністю взаємозв'язків і має певні національні особливості. Кон'юнктура ринку і конкурентне середовище підприємств знаходиться у постійній динаміці, що вимагає від них постійного пошуку додаткових конкурентних переваг.

Під конкурентоспроможністю продукції агропромислового комплексу слід розуміти набір основних властивостей, що дають змогу відрізнити її від іншого товару-аналогу, а частина продукції агропромислового комплексу, враховуючи її якісні властивості, належить до ринку монополістичної конкуренції, що дає можливість застосувати маркетингові дослідження, регулювати політику ціноутворення і стимулювати збут продукції [1]. Конкурентна перевага – це результат конструктивного підприємницького мислення; здатність підприємства випереджати своїх конкурентів; наслідок відмінностей в операційній ефективності, зумовлений рівнем доходів населення, працівників; здатність залучати споживачів та зберігати їхню прихильність; нововведення, що дає реальне збільшення бізнес-успіху; індикатор положення підприємства в конкуренції; реалізована ключова компетенція [2].

Розвиток економіки України в цілому, як і окремих її частин, залежить від розвитку аграрного сектору. Структура українського експорту за 8 місяців 2016 року показує, що експорт продукції агропромислового комплексу та харчової промисловості складає 40, 1% . В експорті товарів, не зважаючи на те, що кон'юнктура на зовнішніх ринках у серпні поточного року відносно липня характеризувалася настабільністю цін, спостерігалось зростання абсолютних обсягів експорту, зокрема по продукції АПК та харчової промисловості (на 2 млн тонн, або на 56,4% – за рахунок збільшення фізичних обсягів експортного постачання зернових культур на 2,2 млн тонн, насіння і плодів олійних рослин – на 38,5 тис. тонн та продукції борошномельно-круп'яної промисловості – на 10,1 тис. тонн) [3].

З наведеного можна зробити висновок, що продукція агропромислового комплексу на сьогодні домінує в експорті України. Саме тому питання підвищення ефективності та конкурентоспроможності діяльності підприємств

агропромислового комплексу та харчової промисловості мають велике значення для інтенсифікації українського експорту.

Значення чинників та їх впливу, які можуть створити конкурентні переваги в ринкових умовах, є важливим для підвищення ефективності діяльності підприємств з переробки сільськогосподарської продукції. Прояв конкурентних переваг визначається зовнішніми і внутрішніми чинниками, які впливають на функціонування підприємств з переробки сільськогосподарської продукції [4]. Позиція підприємств на ринку залежить від багатьох зовнішніх чинників і від їх умінь використовувати це для розвитку підприємств.

Всі фактори, що впливають на конкурентоспроможність агропромислових підприємств можна умовно розділити на дві групи – зовнішні, що викликані дією зовнішнього оточення підприємства, тобто ті на які вони не можуть впливати, та внутрішні, пов'язані безпосередньо з процесами, що протікають усередині підприємства і повністю залежать від механізмів його діяльності, тобто ті, на які підприємство має безпосередній вплив.

Дивлячись на внутрішні фактори підвищення конкурентоспроможності агропромислових підприємств на особливу увагу заслуговує поглиблення спеціалізації сільськогосподарського виробництва і переробки сільськогосподарської продукції. Загальновідомо, що господарства з високим рівнем спеціалізації є більш конкурентоспроможними на відміну від господарств з низьким рівнем спеціалізації. Нині головним чинником підвищення конкурентоспроможності підприємств з переробки сільськогосподарської продукції є інноваційна діяльність [5].

Сьогодні, одним з найголовніших шляхів покращення діяльності підприємств з переробки сільськогосподарської продукції є вдосконалення фінансово-кредитного механізму та їх функціонування, до цього можна віднести податковий, кредитний, інвестиційно-інноваційний, механізм страхового захисту.

Також не варто недооцінювати роль виваженої системі державної підтримки у підвищенні конкурентоспроможності підприємств з переробки сільськогосподарської продукції.

Переходячи до шляхів підвищення конкурентоспроможності, до них можна віднести:

- забезпечення врівноваженого державного контролю та підтримки;
- впровадження міжнародних стандартів у виробництві продукції;
- узгодженню інтересів усіх суб'єктів щодо конкурентоспроможності;
- відродженню зрощення та відновленню селекційної роботи;
- створенню належної ринкової інфраструктури;
- підвищенню ефективності операційної діяльності аграрних підприємств;
- залучення нових інвесторів та підтримка існуючих;
- допомога у впровадженні новітніх технологій у агропромислове виробництво для його інтенсифікації;
- заохочення до створення фермерських господарств;
- підтримання прозорих умов конкуренції;
- лібералізація оподаткування для невеликих виробників;
- створення кредитних ліній для агропромислових підприємств;
- створення банків, що будуть спеціалізуватися на наданні послуг фермерам та агропромисловим підприємствам.

Конкурентоспроможності агропромислових підприємств властива особлива унікальність. Через те, що усі підприємства з виробництва та переробки сільськогосподарської продукції діють за різних умов та мають свої особливості, тому кожне з цих підприємств має мати свої унікальні механізми підвищення ефективності діяльності. Але, не дивлячись на різні підходи і шляхи управління конкурентоспроможності підприємств з переробки сільськогосподарської продукції, усі ці процеси мають схожі особливості. Найкращим вирішенням цього питання буде використання новітніх концепцій що використовуються у менеджменті до управління цими підприємствами.

Створення достатньої конкурентоспроможності агропромислових підприємств треба показати як явище, що визначається відповідною науковою та практичною частинами. Формування конкурентоспроможності агропромислових підприємств слід розглядати у плоскості єдиної системи. До цієї системи варто віднести наявність мети, елементів, взаємозв'язку між ними і зовнішнім середовищем. Система конкурентних переваг є основою для створення рекомендацій щодо управління конкурентоспроможністю агропромислових підприємств.

Список використаних джерел:

1. Заєць К.Д. Державне регулювання виробництва та проблеми підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції / К.Д. Заєць // Науковий вісник БДФА. Серія: Економічні науки : зб.наук.праць / гол.ред. В.В. Прядко; Міністерство фінансів України, БДФА. – Чернівці: Технодрук, 2009. – Вип. 4. – С. 190-195.
2. Мазур Н.А. Конкурентоспроможність виробництва сільськогосподарської продукції та основні напрями її підвищення / Н.А. Мазур, М.С. Місюк // Економіка АПК. – 2007. – №2. – С.123-127
3. Підсумки зовнішньої торгівлі України за 8 місяців 2016 року [Електронний ресурс] // Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=0596e42e-293b-4c36-87fc-8d0f2bf780de&title=PidsumkiZovnishnoiTorgivliUkrainiZa8-Misiatsiv2016-Roku>.
4. Должанський, І.З. Конкурентоспроможність підприємства: Навчальний посібник. [Текст] / І.З. Должанський, Т.О. Загорна. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с. – Бібліогр.: с. 377-381.
5. Гудзь О.Є., Степасюк О.С. Сучасний вимір конкурентоспроможності аграрної сфери: виклики та перспективи // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України / Серія Економіка, аграрний менеджмент та бізнес” / Редкол.: Д.О. Мельничук (відп. ред.) та ін. - К.: ВЦ НУБіПУ, 2010. – Вип. 154. – Частина 2 – 342 с. – С. 81-87.